

сукупність юридичних, організаційних і виховних засобів, що забезпечують поетапне пом'якшення покарання ув'язненому у міру його виправлення, тобто стимуляцію законослухняної поведінки [2, с. 422].

Основними завданнями соціальних працівників при роботі з ув'язненими є: визначення причин правопорушення та класифікація засудженого, спостереження, розробка виправних заходів, розвиток і зміцнення соціально-корисних зв'язків між засудженими і зовнішнім світом, допомога в самовиправленні та підготовка їх до звільнення і ресоціалізації. Обов'язком соціального працівника є також робота з сім'ями ув'язнених, психологічна допомога у підготовці до зустрічі з відбулим термін ув'язнення членом сім'ї.

Отже, соціальна робота в пенітенціарних установах – це професійна комплексна діяльність з надання соціальної допомоги і підтримки, здійснення соціального захисту засуджених, результатом якої є створення умов для соціально позитивного функціонування та вдосконалення людини, яка скоїла кримінально каране правопорушення.

Список використаних джерел:

1. Пенітенціарна педагогіка : наук.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. Я. Харченко, О. Л. Караман, Н. П. Краснова; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2011. – 329 с.
2. Технології соціальної роботи: навчальний посібник з грифом МОН України. / О. А. Агарков, Д. Ю. Арабаджієв, Т. В. Єрохіна, В. В. Кузьмін, І. В. Мещан, В. М. Попович. – Запоріжжя: вид. комплекс АТ «Мотор-Січ», 2015. – 487 с.

Надія Погорецька

Науковий керівник: к. і. н., доц. Гордієнко Г. М.

«АКТУАЛЬНЕ» МИСТЕЦТВО В УКРАЇНІ НА ПРИКЛАДІ РОБІТ ОДАРКИ ДЬОМА-ПІСНОЇ

Мистецтво завжди було і залишається вторинним по відношенню до життя та тієї соціокультурної ситуації, в якій воно виникає. Художник – хоче він того чи ні – завжди залишається членом суспільства, а тому має певну життєву позицію, яка не може не впливати на його творчість.

Саме тому проблемою даної роботи є: визначити та розтлумачити поняття «актуальне» мистецтво, його значення та вплив на розвиток суспільства та проаналізувати цей вид мистецтва на прикладі робіт Одарки Дьома-Пісної з циклу «Тінь Гойї». Актуальність дослідження полягає в тому, щоб розкрити суть робіт художниці через призму «актуального» мистецтва, а також розкрити приховані заклики до суспільства.

Багато митців сучасності називають соціально-критичне мистецтво як «актуальне» або ж «contemporary». Тобто таким, яке має актуальність у

суспільному середовищі, в якому воно твориться, при тому висвітлюючи всі його позитивні та негативні сторони в завуальованій формі та незвичайних художніх образах. Цей термін часто ототожнюється з поняттям «сучасне» мистецтво або ж «modern», про те, цей термін позначає лише темпоральну, тобто характеристику часу його створення.

Сучасне актуальне мистецтво – це мистецтво безпосередньо контексту, змісту та форми, засобів виразності та способів відтворення дійсності, що абсолютно не є чітко визначеними. Але є єдина риса, що є спільною з «класичним» мистецтвом – це власне не утилітарність витвору мистецтва та сприйняття його через почуття [1, с. 8]. Осмислення актуального мистецтва ставить на меті усвідомлення тісного зв'язку з експериментом, який втілює автор у своїй роботі. Саме тому, сучасні митці не демонструють наперед сформовану головну ідею, тим самим не нав'язують свою думку глядачеві, не пропонують спожити так званий «готовий продукт», а проводять свого роду експериментальні дослідження, спонукаючи глядача до власного трактування картини та висновку.

Тенденцію актуального мистецтва в Україні можна розглянути на прикладі групи молодих художників РЕП (Револьюційно експериментальний простір), що виникла в 2004 році. До актуального мистецтва належать такі сучасні художники: Олександр Ройтбут, Василь Цаголов, Олександр Гнилицький, а також наша землячка уманчанка Одарка Дьома-Пісна.

Художниця є яскравою представницею даної течії, цей висновок ми можемо зробити з тематики її робіт з циклу «Тінь Гойї». Одарка Дьома-Пісна актуалізувала проблеми сьогодення, про які два століття тому пропагував звернути увагу суспільства іспанський художник Хосе де Гойя. В своїх картинах (офортах) Хосе де Гойя підіймав проблеми різного характеру, починаючи від залякування дітей батьками та закінчуючи моральним та фізичним знищенням молодої дівчини, яка прагнула жити так, як хоче вона. В картинах художниці немає так званого «готового продукту», який би глядачеві залишилось тільки сприйняти, але при тому є прихована і глибока ідея, яку кожна людина визначає самостійно.

В картині «Куди «котиться» сучасний світ?» розкривається людська підступність і прагнення до кращого життя. Картина виконана в темних кольорах, а основні акценти виконані в світлій гамі. Зображення на темно-синьому фоні купи кісток, по яких йдуть людські ступні, є символічним відображенням людського егоїзму, що проявляється по відношенню до інших людей. Проте, художниця дає простір для створення власного висновку глядачем. Одарка дає такий коментар своїй картині: «Куди «котиться» сучасний світ?» До мети, яка виправдовує засоби? А мета – це власні інтереси, які окремі індивіди ставлять вище за інтереси інших людей, а іноді і вище за їхнє життя, а то, і долю цілих народів? Про таке явище кажуть – «іти по трупах», а поведінка таких індивідів підпадає під визначення поняття «егоїзм» [2, с. 7]. Цією картиною вкотре піднято питання сучасного світу, а саме егоїзму, що активно прогресує, і іноді таке поведіння людей руйнує чийсь мрії та навіть життя.

Картина «Що вбиває Україну?» подає цю проблему завуальовано, в нових та нестандартних художніх образах, що спонукає до роздумів. Зображуючи на темному фоні яскраво-жовтий чи навіть більш до жовтогарячого кольору силует кордонів нашої України, яку намагається захопити в свої кістляві руки «смерть». Сама художниця трактує свою роботу так : «Що вбиває Україну?». Головні причини смертності українців – куріння, алкоголь, малорухливий спосіб життя і бідність. Кількість українців за роки незалежності скоротилася з 52 до 45,5 млн. осіб. Тривалість життя українців у середньому на 10 років нижча, ніж в країнах Європи» [3]. Тому проблема шкідливих звичок є досить таки актуальною в українському суспільстві, людям слід звернути увагу на власний спосіб життя та навколишніх людей.

Картина «Що є свобода для людини?» виконана в темних і багряно-червоних кольорах і зображує на полотні силует бика і червону шмату тореадора. Бик не має свободи, не має вибору, але він хоче досягнути її. Але ця ціль може бути досягнута ним, але лише через бій, кров і біль та страх. І свобода бика зосереджена на ось цій червоній мантиї тореадора, тобто або бик здолає свій страх і свого противника чи навпаки. Одарка намагалася донести ідею, що і в сучасному українському суспільстві: здобути свободу дуже непросто – іноді і справді через біль, кров і страх. Але все це відступає в небуття, коли перемагаєш і отримуєш свободу вибору. Та слід пам'ятати істину: треба бути гідним свободи. Проблема свободи в Україні є досить таки болючим питанням на протязі всієї нашої історії. Ця картина є дуже символічною і важливою у розумінні поняття «свобода» глядачем, а саме українським народом в сучасних умовах.

У цьому циклі є досить багато і інших робіт, що яскраво викривають вади українського суспільства. Зокрема, це полотна під назвами: «Пташине гніздо», «Кохання чи гроші?», «Страх», «Моя хата з краю...», «Клятва Гіппократа». Головна ідея картини «Пташине гніздо», полягає в тому, щоб донести до суспільства проблему екології всього світу, а не тільки України. Адже, на картині зображено гніздо яке виготовлене з бруду, а в ньому лежать мертві пташенята. Ці образи змушують задуматись нас про наступні покоління і чи будуть взагалі. Проблема дітонародження і виховання порушено художницею у картині «Дерево життя». Це є досить болючим «українським» питанням, адже майже кожна третя жінка робила хоч раз аборт.

Отже, «актуальне» мистецтво в Україні може проявляти через безпосередній контекст, зміст та форми, засобів виразності та способів відтворення дійсності, що абсолютно не є чітко визначеними. Найвизначнішою рисою «актуального» мистецтва в творчості Одарки Дьома-Пісної є завуальоване зображення проблем українського суспільства художніми засобами, що пропонують глядачеві не «готовий продукт», тобто готовий висновок, а ці засоби спонукають до власних роздумів.

Список використаних джерел:

1. Балашова О. Актуальність мистецтва в Україні / Балашова О. // Наше слово. – 2008. – № 37. – С. 8–9.
2. Кирей Р. Тінь Гойї в Умані/Кирей Р. // Урядовий кур'єр. – 2017. – № 46. – С. 7.
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vch-uman.in.ua/material>.

Анастасія Покропивна

Науковий керівник: к. п. н. Куценко С. В.

**НАРОДНІ ЗВИЧАЇ, ТРАДИЦІЇ ТА ОБРЯДИ
ЯК ОСНОВА НАРОДНО-СЦЕНІЧНОГО ТАНЦЮ**

Народний танець – це, перш за все, історія народу, його світогляд, віра, праця. Це танець, який розповість всю правду про характер, темперамент, побут, долю народу. Народний танець починає справжнє життя лише тоді, коли його майстерно втілюють танцюристи на сцені, тоді він поправу може називатися сценічним. Народний танець – це частинка душі народу, те, що ніколи не зникне, завдяки праці багатьох поколінь. Саме він втілює всі риси національної культури, самобутність народу, вбирає в себе звичаї, обряди та традиції.

Метою статті є аналіз народних звичаїв, традицій та обрядів як основи народно-сценічного танцю.

Вагомий внесок у розвиток народно-сценічного танцю зробили П. Вірський, В. Авраменко, К. Василенко, В. Верховинець, М. Вантух. Ці діячі танцювального мистецтва відомі у всьому світі. Їхні праці користуються великою популярністю серед фахівців сфери хореографії.

Виникнення танцю сягає далекої давнини, він тісно переплітається з географічним положенням народу, його побутовим устроєм та вірою сповідання. У первісному суспільстві люди поклонялися багатьом богам, танці були складовою віросповідання. Згодом танці почали виконувати на святах та урочистостях, ними супроводжували зміну пір року (веснянки, обжинки). Якщо брати конкретно український народ, то він був завжди працелюбним, тому більшість танців є описом землеробства, що тісно переплітаються з явищами природи. Сучасний варіант загальновідомих танців дійшов до нас завдяки великим зусиллям фольклористів, які спостерігали за умовами життя, які супроводжували буденність жителів різних регіонів. Ми маємо зберігати і розвивати цей значний здобуток, який був дарований нам старанною працею багатьох науковців. На даний час фольклорні танці в умовах державної нестабільності стали великою хореографічною цінністю, яка має не лише естетичне, але й велике пізнавальне значення, як для учасників художньої самодіяльності та професійних артистів, так і для народу.

Переплетення звичаїв, традицій та обрядовості з вдалим сценічним